

1. Tietoa henkilötietojen käsittelystä Demokratia yliopistoissa (UNIDEMO) -tutkimushankkeessa

Demokratia yliopistoissa: edustuksellisen demokratian kriisi ja yliopistojen itsehallinto (UNIDEMO) on Koneen Säätiön rahoittama tutkimushanke. Tutkimuksessa käytetään aineistona haastatteluun kerättyjä henkilötietoja sekä etnografista osallistuvaa, tarkkailevaa tutkimusta. Tämän selosteen tarkoitus on antaa tutkimukseen osallistuville tietoa kerättävistä henkilötiedoista sekä niiden käytöstä tutkimuksen yhteydessä. Selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia rekisteröidyillä, tässä tapauksessa haastattelujen tai havainnoinnin kohteena olevalla ihmisellä, on.

Tutkimukseen osallistuminen ja henkilötietojen antaminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen. Tällöin tietojasi ei myöskään tallenneta tai säilytetä tutkimushankkeen puitteissa.

2. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Jyväskylän yliopisto, Seminaarinkatu 15, 40014 Jyväskylän yliopisto.

Tampereen yliopisto, Kalevantie 4, 33014, Tampereen yliopisto.

3. Yhteyshenkilö ja hankkeen vastuullinen tutkija tutkimusrekisteriä koskevissa asioissa

Demokratia yliopistoissa: edustuksellisen demokratian kriisi ja yliopistojen itsehallinto (UNIDEMO) -tutkimushankkeen vastuullinen johtaja apulaisprofessori Hanna Kuusela on hankkeen yhteyshenkilö tutkimusrekisteriä koskevissa asioissa Jyväskylän yliopiston osalta. Yhteystiedot: puh. 050 514 2264; sähköposti hanna.r.kuusela@jyu.fi

Tutkimushankkeen varajohtaja apurahatutkija Mikko Poutanen on yhteyshenkilö tutkimusrekisteriä koskevissa asioissa Tampereen yliopiston osalta: puh. 050 482 4327; sähköposti mikko.poutanen@tuni.fi

4. Yhteistyöhankkeena tehtävän tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Kohdassa 1 mainitut organisaatiot toimivat tässä tutkimuksessa yhteisrekisterinpitäjinä.

5. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Jyväskylän yliopiston tietosuojavastaava: tietosuoja@jyu.fi

Tampereen yliopiston tietosuojavastaavan yhteysosoite: dpo@tuni.fi

6. Tutkimuksen suorittajat

Demokratia yliopistoissa: edustuksellisen demokratian kriisi ja yliopistojen itsehallinto (UNIDEMO) -tutkimushankkeen tutkimusryhmän jäsenet.

7. Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Demokratia yliopistoissa: edustuksellisen demokratian kriisi ja yliopistojen itsehallinto (UNIDEMO)

-tutkimushanke tutkii yliopistodemokratian luonnetta ja kokemuksia suomalaisissa yliopistoissa. Haastatteluissa kartoitetaan eri toimijoiden näkemyksiä suomalaisen yliopistodemokratian tilasta, sen haasteista ja ongelmista, ja mahdollisuuksista yliopistodemokratian kehittämiseksi. Haastattelut äänitetään ja muutetaan tekstitiedostoiksi.

8. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää?

Tutkimusaineisto koostuu erilaisista tutkimushaastatteluista yksilöllisesti sekä ryhmissä, osallistuvasta etnografisesta tutkimuksesta sekä suomalaisten yliopistojen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnollisten dokumenttien analyysistä.

Haastatteluaineiston laadun varmistamiseksi haastattelut tallennetaan äänitiedostoiksi. Äänityksen jälkeen haastattelut kirjataan tekstitiedostoiksi. Tekstitiedostoissa ei säilytetä pitkäaikaisesti haastateltavan ja muiden haastatteluissa mahdollisesti mainittujen henkilöiden etu- eikä sukunimiä, tarkkoja syntymäaikoja, yhteystietoja tai muita suoria tunnisteita paitsi siinä tapauksessa, että haastateltava nimenomaan näin haluaa. Mikäli haastattelu pseudonymisoidaan, nimen sijaan haastateltavasta käytetään neutraalia numeroitua tai kirjainkoodia tai keksittyä nimeä. Samoin toimitaan tilanteissa, joihin liittyy muuta arkaluonteista tai luottamuksellista tietoa liittyen haastateltavien työhön tai työpaikkaan. Haastateltavien työpaikka voidaan myös tarvittaessa anonymisoida. Silloin myöskään viittauksia aineiston keräyspaikkaan ei kirjata nimellä. Yhteystiedot säilytetään erillään muusta aineistosta. Haastateltavista ei kerätä muita tietoja kuin ne tiedot, jotka he itse antavat tutkijoille haastatteluissa tai etnografisen seurannan yhteydessä.

9. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään?

Henkilötietoja kerätään pääosin haastattelujen nauhoituksen yhteydessä, ja henkilötiedot ovat haastateltavan haastattelutilanteessa itse lausumia. Myös erikseen sovittavat havainnoinnin yhteydessä kerättävät materiaalit saattavat sisältää henkilötietoja. Tästä syystä kaikkea materiaalia käsitellään henkilötietoina, ja niitä säilytetään turvallisessa paikassa siten, ettei ulkopuolisilla osapuolilla ole niihin pääsyä. Tiedostoista poistetaan lähtökohtaisesti kaikki sellaiset henkilötunnisteet, joiden käsittely ei ole analyysin kannalta välttämätöntä.

Etnografisessa havainnoinnissa ei kerätä mitään yksittäisiä osallistujia koskevia suoria tai epäsuoria tietoja. Mikäli osallistujien henkilökohtaisia tietoja on tarpeen käsitellä, tutkija kerää kaikilta läsnäolijoilta suostumuksen tähän.

10. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa ei käsitellä tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisia erityisiä henkilötietoryhmiä (eli arkaluonteisia henkilötietoja).

11. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

Yleistä etua koskeva tehtävä ja tutkittavien suostumus:

- tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi (tietosuojalain 4 §:n 3 kohta)
- tutkittavien suostumus

Koska käsittely perustuu tutkittavan suostumukseen, tutkittavalla on koska tahansa oikeus peruuttaa suostumuksensa tutkimukseen. Suostumuksen peruminen ei vaikuta ennen peruuttamista suoritettun käsittelyn lainmukaisuuteen.

12. Tietojen vastaanottajat

Haastattelujen litterointi eli kirjaaminen tekstitiedostoiksi teetetään joko tutkimushankkeessa sisäisesti tai litterointipalveluja tarjoavalla yrityksellä, jonka työntekijät ovat sitoutuneet vaitioloon aineistojen sisällöstä. Muuten henkilötietoja ei luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

13. Tietojen siirto Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

14. Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa ei tehdä automaattisia päätöksiä, joilla on merkittävä vaikutus tutkittaviin.

15. Henkilötietojen suojaus

Tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsitellään ja säilytetään suojattuna niin, että ainoastaan *Demokratia yliopistoissa: edustuksellisen demokratian kriisi ja yliopistojen itsehallinto* (UNIDEMO) -hankkeen tutkijat pääsevät tarkastelemaan tietoja.

Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan seuraavilla tavoilla:

- käyttäjätunnus ja salasana

Manuaalista (esim. paperimuodossa tai muuten aineellisessa muodossa) olevaa aineistoa suojataan seuraavilla tavoilla:

- säilyttämällä paperit lukitussa tilassa, ja sen sisällä lukitussa kaapissa, johon vain asianmukaisilla henkilöillä on pääsy

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- rekisterinpitäjä kerää henkilötiedot ilman suoria tunnistetietoja

16. Henkilötietojen käsittelyn kesto tässä tutkimuksessa

Tutkimusta varten kerättyjen nauhoitusten puhtaaksi kirjoitetut tekstitiedostot sekä tutkimuspäiväkirja säilytetään *Demokratia yliopistoissa: edustuksellisen demokratian kriisi ja yliopistojen itsehallinto* (UNIDEMO) -tutkimusryhmän hallinnassa tämän projektin ja sitä seuraavien jatkotutkimusprojektien

ajan enintään kymmenen vuoden ajan. Haastattelujen äänitiedostot sekä haastateltavien yhteystiedot tuhotaan tutkimuksen päättymisen jälkeen.

17. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Suomenkielinen sekä mahdollinen englanninkielinen haastatteluaineisto säilytetään myöhempää tieteellistä tutkimusta varten tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaisesti:

- ilman suoria tunnistetietoja

Tutkimusaineiston säilytys perustuu tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b ja e alakohtiin.

Tutkimusaineiston uudesta tutkimuskäytöstä lähetetään rekisteröidyille uusi tietosuojailmoitus, paitsi jos rekisterinpitäjä ei enää pysty tunnistamaan rekisteröityjä tutkimusaineistosta. Uudesta tutkimuksesta ei voida lähettää ilmoitusta rekisteröidylle myöskään silloin, jos tietojen toimittaminen olisi mahdotonta tai kohtuuttoman vaivalloista tai jos se estäisi tai vaikeuttaisi suuresti tutkimustarkoitusten saavuttamista (tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan b alakohta).

Haastatteluista tehty tekstitiedostot arkistoidaan mahdollisuuksien mukaan pseudonymisoituna Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon jatkokäyttöä varten. Aineiston luovuttamisesta jatkokäyttöön vastaa hankkeen vastuullinen johtaja.

Luovutetun aineiston keräyspaikkaa ei kerrota. Aineistoa annetaan käyttöön vain tieteelliseen tutkimukseen ja vain hakemuksesta. Hakemuksessa on sitouduttava noudattamaan tietosuojalainsäädäntöä, hyvää tutkimusetiikkaa ja tutkimukseen osallistuvilla annettuja lupauksia.

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 3 mainitut henkilöt.

18. Rekisteröidyn oikeudet ja oikeuksista poikkeaminen

Rekisteröidyn oikeudet

Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus:

- saada pääsy tietoihin
- oikaista tietoja
- poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi
- rajoittaa tietojen käsittelyä
- siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- vastustaa tietojen käsittelyä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi.

Rekisteröity ei kuitenkaan voi käyttää kaikkia oikeuksia kaikissa tilanteissa. Tilanteeseen vaikuttaa esimerkiksi se, millä perusteella henkilötietoja käsitellään.

Tarkempaa tietoa rekisteröidyn oikeuksista eri tilanteissa löytyy tietosuojavaltuutetun verkkosivuilta:
<https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>

Oikeuksien soveltaminen

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta, ellei rekisteröidy anna tunnistamisen mahdollistavia lisätietoja (tietosuoja-asetuksen 11 artikla).

Oikeuksista poikkeaminen

Tietosuoja-asetus ja Suomen tietosuojalaki mahdollistavat tietyistä rekisteröidyn oikeuksista poikkeamisen silloin, kun henkilötietoja käsitellään tieteellisessä tutkimuksessa ja oikeuksien toteuttaminen estäisi tai vaikeuttaisi suuresti käsittelyn tarkoitusten saavuttamista. Tarvetta poiketa rekisteröidyn oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus: Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Tietosuojavaltuutetun yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki

Vaihde: 029 56 66700

Faksi: 029 56 66735

Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi